

FOAIA DIECESANĂ.

Organ al Eparchiei gr. or. rom. a Caransebeșului.

Apare odată în săptămână: DUMINECA.

Prețul Abonamentului:
Pentru Austro-Ungaria pe an . . . 5 fl. — cr.
" " " " pe 1/2 an . 2 " 50 "
" România și străinătate pe an . 14 franci
" " " " " pe 1/2 an 7 "

Prețul inserțiunilor:
Pentru publicațiunile oficiale, concurse,
edict etc. tipărite de 3 ori, dacă conțin până
la 150 cuvinte 3 fl., până la 200 cuvinte 4 fl.,
de aci în sus 5 fl.

Correspondințele sînt a se adresa redacțiunii
„FOAIA DIECESANĂ“;
eră banii de prenumerațiune și inserțiuni la
Tipografia diecesană în Caransebeș.

PARTEA OFICIALĂ.

1. Teologul absolut **Ioan Neagu** din Herțeganii în archidieceasă, s'a chirotonit întru diacon în 23., eară întru presbiter în 24. Martie a. c., și pe baza decisului consistorial din 22. Martie a. c. Nr. 608. B. s'a așezat de administrator parochial în *Jupănesci* cu filia *Baloșesci*, în protopresviteratul Făgetului.

2. Teologul absolut **Ioan Popoviciu** din Caransebeș, s'a chirotonit întru diacon în 24., eară întru presbiter în 25. Martie a. c., și pe baza decisului consistorial din 22. Martie a. c. Nr. 735. B. s'a așezat de paroch în *Opațița*, protopresviteratul Buziașului.

În ședința consistorială a senatului școlariu ținută în 23. Martie (4. Aprilie) a. c. s'au instituit următorii învățători:

1. Sub Nr. 3100. ex 1890. s'a întărit alegerea de învățătoriu definitiv a lui **Nicolae Mircea**, la școala elem. confesională română gr. or. din *Sasca-Română*, în protopresviteratul Bisericii-Albe.

2. Sub Nr. 813. ex 1891. s'a întărit alegerea de învățătoriu definitiv a lui **Ioan Roșca**, la școala elem. confesională română gr. or. din *Mătnicul-Mare*, în protopresviteratul Caransebeșului.

3. Sub Nr. 874. ex. 1891. s'a întărit alegerea de învățătoriu definitiv a lui **Ioan Biruescu**, la școala elem. confesională română gr. or. din *Ghilad*, în protopresviteratul Ciacovii.

PARTEA NEOFICIALĂ.

Ceva despre cultul bisericii ortodoxe.

A. Oficiile extraordinare.

La acestea se numără:

a) *Apostolii*, care întrec pe toți ceilalți învățători atât în privința oficiului cât și a rangului; ear numele l-au căpătat dela momentul trimiterii. Precum mai înainte iudeii aveau *trimișii* lor, pe care îi trimiteau cu circulare la comune, mai târziu chiar și contra învățaturii lui Cristos: tot așa dădu și Mântuitoriu acest nume celor 12 trimiși ai săi, deoarece ei aveau să meargă în toată lumea să învețe toate popoarele botezându-le (Mt. 28, 19). Numărul acesta de 12 după pierderea lui Iuda s'a completat (Acta 1, 15 sq); ear mai tâziu se alătură ca coordonat Paul (Gal. 2, 9), căci și el a fost chemat deadreptul de Cristos (Acta 9). Acest nume (apostol) îl poartă în T. N. și alți bărbați: așa Epafrodit (Fil. 2, 25), Tit și soții săi (2. Cor. 8, 23), Barnaba (Acta 14, 14) și toți care implinesc oficiul unui apostol (Rom. 16, 7). Dar toți aceștia stăteau în privința rangului mai jos decât apostolii și s'au numit astfel numai pentru că au fost întrebuințați ca soți, sau spre a săvîrși unele servii în comunitățile creștine. Aceasta rezultă și din împrejurarea, că apostolii aveau dreptul nu numai a predica cuvântul lui Dumnezeu, a întemeia biserici și a-le organiza, ci aveau chiar și autoritatea asupra lor, spre care scop se bucurau de un ajutoriu deosebit al lui Dumnezeu făcând semne și minuni (Acta 4. 5. 9 etc. Evrei 2, 4).

b) *Profetii* erau înzestrați din partea lui Dumnezeu cu darul de a prezice lucruri viitoare, care se raportau nemijlocit la biserica lui Cristos. Atari profeti erau în comuna Antiochiei Barnaba, Simeon numit Niger, Luciu dela Cirene, Manahen și Saul

(Acta 13, 12). Ba chiar dela Ierusalim veniseră atari profeți la Antiohia, precum Agab care prezice o scumpete mare (Acta 11, 27); ear mai târziu spune lui Paul ce i se va întâmpla în Ierusalim (Acta 21, 10 sq). Dela acest dar femeile nu sânt eschise, căci Acta 21, 9 se amintesc cele 4 fete ale lui Filip în Cezarea. Nu mai puțin întâmpinăm profeți și în alte scrieri apostolești. Chiemarea lor era a întemeia și organiza biserici. Pe încetul acest dar încetează și din veacul al 3. nainte nu se mai amintesc, deși Eusebie arată prin exemplul lui Atal, că pela 160 „*Spiritul sânt încă nu se depărtasă de tot din biserică, ci o conduce și acum cu sfatul;*“¹⁾ ear Iustin Martirul în dialogul său cu Trifon arată că „*între creștini darurile profetice lucră încă foarte mult.*“ Tot aceasta mărturisesc despre timpurile sale Origen²⁾ și Ciprian³⁾; apoi exemplele lui Quadrat⁴⁾ și Grigorie Taumaturgul;⁵⁾ ear Todoret relatează, că „*darul profetiei se află și în biserică timpului său, deoarece sânt mulți credincioși care au prezis lucruri viitoare*“⁶⁾

Din cuvintele apostolului la 1. Cor. 12, 10: „*au doară toți sânt apostoli, toți sânt profeți?*“ rezultă fără îndoială, că acest dar a fost dat numai unora, precum nici apostolia nu a fost generală.

c) *Învățătorii*, care Efez. 4, 11. se numesc *păstori*. Deși numirea *didascalos* se atribuia și învățătorilor ordinari ai comunei, totuși din context rezultă, că aici avem de înțeles un dar extraordinar, ce se dădu în biserică unor persoane. Aceasta se confirmă și prin Acta 13, 1. 2, unde se vorbește că în Antiohia sânt profeți numindu-se învățătorii, deși ei nu erau nici presbiterii nici episcopii comunei. Se poate că învățătorii și profeții sânt unele și aceleași persoane, deși după oficiu și dar se deosebesc, ceea ce se pare și din locul citat. În comunele dintâu adecă nu erau numai atari bărbați, care le învățau despre lucrurile viitoare, ci și de aceia, care în adunările publice explicau unele puncte grele ale credinței și misteriiile, ceea ce așijderea se numia *profetie*. De aceea vedem că și Paul numește darul profetiei *știința tuturor misteriiilor și cunoștințelor* (1. Cor. 13, 2). Cine se scula deci în adunare și fiind luminat de Spiritul sânt vorbea de un misteriu acela profetia, ear ceilalți îl ascultau până ce se scula altul (1. Cor. 14, 29 sq). Atari bărbați erau Barnaba și Paul, care rămân în Antiohia un an *învățând mult popor* (Acta 11, 26), Apolo (Acta 18, 25). Dela acest oficiu Paul eschide femeile zicând: „*Femeia să tacă în comună*“ (adecă când alții profetesc, 1. Cor. 14, 34); ear la 1. Tim. 2, 12: „*Unei femei nu iert ca să învețe.*“

¹⁾ Euseb. H. E. lib. 5 cap. 3.

²⁾ Adversus Celsum. lib. 1.

³⁾ Epistola 7. secundum numerum Pamelii et epistola 10.

⁴⁾ Euseb. l. c. lib. 5. cap. 18.

⁵⁾ Grigorie Niseeanul: Oratio de vita Gregorii; Vasile cel Mare: De Spiritu sancto. cap. 29.

⁶⁾ Ad Ioel 2.

d) *Făcătorii de minuni*. Caracteristica acestora era că scoteau demoni în numele lui Isus, sau prin alte semne și minuni pecetluiau originea dumnezeiască a învățăturii creștine. Și acest oficiu avea menirea de a întemeia biserici, încetând îndată ce acest scop era ajuns. De tot se pierde el abia în veacul al 4.¹⁾

e) Tot aceasta e de observat și în privința *celorcare însănoșau, ajutau și guvernau*, deși hotărât nu se poate spune în ce se deosebiau unele de altele.

f) *Ceice vorbeau limbă*. Creștinismul nu s'a vestit numai într-o popoare de o limbă, ci pentru că să-și ajungă scopul său universalistic era de lipsă a înzestra pe unii bărbați cu darul de a propune adevărurile acestuia și în limbă străină, respective a le explica celor de față. Paul se ocupă în epistola 1. Cor. 14, 13—28. mai cu dinadinsul de acest dar arătând, că scopul final al acestui oficiu să fie zidirea credincioșilor. În timpurile următoare acest dar încetează. În urmă

g) *Evangelizării*, de care amintesc Paul în epistola către Efezenii 4, 11. Aceștia se pare că erau ajutorii apostolilor însoțindu-i, când predicau evangelia conform mandatului dat de Mântuitorul (Mt. 28, 19 și Mc. 16, 15). Acest nume se dă în Acta 21, 8 lui Filip, care era dintre cei 7 diaconi, și lui Timoteu (2. Tim. 4, 5).

B. Oficiile ordinare.

Acestea sânt la număr 3: *episcopi, presbiteri și diaconi*, către care mai târziu s'au adaus altele, care își au baza sau culmea într'unul din aceste trei. Chiemarea acestor oficii e de a pasce turma, a vesti cuvântul Domnului și a administra ss. taine. Cercul de activitate al fie-cărui oficiu se arată deja prin numire. Așa episcopii și presbiterii erau adevărații păstori, ear diaconii s'au așezat pentru că să serviască comuna și, pelângă altele, grijau indeosebi de sêraci și de agape. Mai întâiu se așază diaconii în comuna din Ierusalim (Acta 6, 1 sq); dar curând se introduc și în alte comune: în Filipi (1, 1); ear lui Timoteu prescrie apostolul ce însușiri trebuie ei să întrușiască (1. Tim. 3).

Înainte de a arăta atribuțiunile fie-cărei trepte e neîncunjurat de lipsă a cunoaște raportul între ele.

Noi vedem adică că în scrierile apostolești în privința celor 2 numiri dintâu nu există nici o deosebire, într-o cât ele nici când nu se află la un loc, ci se amintesc numai episcopii sau numai presbiterii. Așa scrie Paul către *episcopii și diaconii* din Filipi (1, 1) fără a face amintire de presbiteri, pe care sigur i-a subînțeles într-o episcopii, căci nu se poate crede ca acolo să fie fost mai mulți episcopii și nici un presbiter. La 1. Tim. 3 dă același apostol învățăcelului său oare-cari norme cu privire la însușirile candidaților de episcopii și diaconii, trecând cu ve-

¹⁾ Crizostom: Omilia 24 și 32 la Mat. 40. la Acta; Grigorie Nazianzeanul: oratio 20; Augustin: De civitate Dei lib. 22. cap. 28.

derea pe presbiteri. Din contra în Acta 15, 2. 4. 6. 22. 23. 16, 4 se vorbește numai de presbiteri, ear nu și de episcopi, care sigur vor fi fost de față la conciliul din Ierusalim dintră anii 50 și 52. Să fie existat oare în Filipi (I. c.), Ierusalim (Evrei 13, 17) și Efez (Acta 20, 28) mai mulți episcopi? Așa ceva nu se poate crede: deci e mai presus de toată îndoiala că numirea episcop și presbiter se folosesc mestecat; adică unele și aceleași persoane se numesc odată episcopi altă dată presbiteri. Că într'adevăr așa s'au petrecut lucrurile ne convingem din Acta 20, 17 sq. Aici se istorisește cum Paul, întorcându-se din a 3. misionadă și voind a vizita Ierusalimul, chiamă la Milet pe *presbiterii* din comuna Efez. Sosind aceștia îi agrăește: „*Luați samă de voi . . . v-a pus Spiritul sânt episcopi . . . rescumpărat cu sângele său.*“ Tot așa scrie el către Tit, că de aceea l-a lăsat în Creta ca să așeze prin cetăți *presbiteri*; urmează apoi enumerarea unor însușiri ce trebuie să le aibă un atare individ și adaugă: căci un *episcop . . .* (Tit 1, 5—7).

Deși numirile nu sânt tocmai bine precizate, cu toate acestea vedem că în biserica primitivă sânt atari persoane care supraveghează: Timoteu și Tit. Deci după obiect există o deosebire între episcop și presbiter, și adică în înțelesul ce-l avea mai târziu. În privința aceasta zice Teodoret: „*Mai înainte se numiau aceleași persoane presbiteri și episcopi; ear aceia, care acum se numesc episcopi, se numiau apostoli. În decursul timpurilor însă numele apostol s'a lăsat adevăraților apostoli și s'au numit episcopi aceia, care mai înainte se numiau apostoli . . . Astfeliu era Tit episcopul Cretenilor, Timoteu al Aziaților.*“

Cu privire la numire se observează, că aceia, care pentru bătrânețele lor au — conform obiceiului primit dela iudei — numele *presbiteri* (bătrâni), se numiau pentru oficiul de a păstori *episcopi*, adică supraveghietori, având a veghia asupra turmei încredințate. Astfeliu au crezut Teodoret,¹⁾ Ieronim²⁾ și Teofilact.³⁾

(Va urma.)

Din propedeutica pedagogică

de STEFAN VELOVAN.

Formarea judecăților analitice și sintetice.

(Continuare din Nr. 11.)

Aplicare. Judecățile, care și-le formează școlariul, pot avea scopul de a deosebi elementele unei complexiuni oare-care, ori a asemăna doaua (sau și mai multe) complexiuni una cu alta.

Deosebirea unui element din o complexiune e făcută, când acel element se înalță prin contopire ca termin major dintră celelalte elemente ca termin

minor. Judecata dobândită e analitică. Asemănarea unei complexiuni cu o altă complexiune e sevirșită, dacă una dintră ele se asoțiază prin complicare ca termin posterior cu cealaltă ca termin anterior. Judecata formată în cazul acesta e sintetică.

În amendoane cazurile învățatoriul n'are alta de lucru decât să provoace în consciința școlariului terminul mediu, îngrijind, în fața unei senzațiuni noi, de reproducerea mijlocită și complicarea unei complexiuni omogene, care se ajutură contopirea elementului egal, ear în fața unei complexiuni reproduse, de o noaună impresie omogenă, care se pornească producerea nemijlocită și contopirea unui element egal potrivit, pentru ca să o complice cu complexiunea reprodusă.

Formarea judecăților după legile stabilite vine a se aplica la învățământ ori de câte ori întrebările învățatoriului provoacă un răspuns al școlariilor, cu scopul de a deosebi însușirile unui obiect oare-care, sau când obiecte cunoscute vin a se asemăna cu altele de nou prezentate. De importanță hotăritoare este așadar deprinderea în a adresa întrebările și a produce noi impresiuni, amendoane în conformitate cu legile despre formarea judecăților, căci dela ele atărnă mișcarea gânditoare a ideilor școlariului.

Îndemnul la formarea judecăților analitice îl dau totdeauna ideile reproduse mijlocit prin întrebarea învățatoriului.

Însușirile întrebării în fața unei impresiuni din afară:

1. Întrebarea e clară, dacă dă îndemnul la reproducerea mijlocită și complicarea unui termin mediu, care se poată porni raționarea deductivă, adică se poată resulta o contopire oare-care. D. e. Întrebarea: Ce culoare are păretele? e clară, fiindcă terminul mediu „culoare,“ reprodus în fața senzațiunii păretelui, trebuie să nască contopirea „alb.“

2. Întrebarea e precisă, dacă terminul mediu e ales astfeliu, ca să nu poată duce decât la contopirea intenționată. D. e. Școlariul se aște, că petalele floarei de varză zac cruciș, și învățatoriul întreabă: Cum zac petalele la floarea de varză? „Cum zac“ e un termin mediu prea puțin determinat, căci școlariul poate să răspundă, că petalele zac orizontal sau liniștite etc. Trebuința de a precisa întrebarea se ivesce mai ales în cazul, când nu găsim un termin mediu destul de determinat, care să ducă nesmintit la contopirea dorită. Precisarea se face, adăugând la terminul ce-l avem chiar însuși terminul major intenționat, însă nu singur, ci împreună cu alți termini majori, tot atât de determinați, lăsând calitatea judecății finale să hotărască asoțierea afirmativă ori negativă a unuia sau altuia dintre terminii majori. La exemplul de mai înainte vom întreba: Cum zac petalele la floarea de varză, toate la o parte, cruciș, ori una peste alta? E sigur, că numai terminul major „cruciș“ se va asoția afirmativ, ceialalți negativ.

¹⁾ Ad Phil. 1. ad. Timoth. 3.

²⁾ Comment. ad Tit. 1.

³⁾ Ad Phil. 1.

3. De încungiurat sînt întrebările *identice*, în care un singur termen major primesce totodată și rolul termenului mediu, adică în care deducțiunea termenului major determinat e dată deagata. În cazul acesta școlariul n'are să sevirșască el însuși nici o asoțiere; el trebuie să reproducă întrebarea învățătorului încă odată în formă de răspuns, sau să zică „da“ ori „ba.“ D. e. E masa colțurată? Da, masa e colțurată.

4. Întrebarea e *simplă*, dacă dă îndemnul la o singură contopire ca termen major. Întrebarea, care provoacă mai multe contopiri, e *compusă*. D. e. În care mod, timp, număr și persoană stă cuvântul „arde“? Mulțimea termenilor medii îngreunează fixarea lor în conștiință și astfel împiedică dobîndirea contopirilor finale. Întrebările compuse sînt a se încungiura mai virtos la școlariul începător.

5. Întrebarea e *corectă*, dacă cuvintele, menite a exprima termenii raționării, sînt folosite în înțelesul lor lexical și în forma gramaticală cuvenită.

6. Întrebarea e *acomodată*, când cuvintele sînt alese potrivit cu priceperea școlariului. Dacă bunăoară copilul nu știe ce însemnează cuvântul „culoare“, întrebarea se va acomoda astfel, că vom întreba d. e. Cum e hîrtia, albă, neagră sau roșie? în loc de: Ce culoare are hîrtia? (Vezi întrebarea precisă).

Probleme de rezolvat:

Care întrebări pot mijloci formarea judecăților analitice: Calul are patru picioare. Trupul vrabiei e acoperit cu pene. Floarea ghiocelului e albă. Plumbul e greu. N. nu e diligent. Noi învățăm. Să se arate la fie-care judecată mișcările de idei, prin care se sevrșesce determinațiunea termenului major, precum și deducțiunea răspunsului analitic.

Judecățile sintetice vin a se forma, când o nouă senzațiune analizată dă îndemnul la complicarea ei cu alte complexiuni anterioare, reproduse. Complicarea nu se poate întimpla decât sub condițiunea, că din noaua senzațiune, produsă prin impresia obiectului, se înalță nemijlocit și se contopesc o idee ca termen, mediu. Spre scopul acesta impresiunea obiectului trebuie să aibă următoarele însușiri:

1. Impresia e *vie*, dacă prin senzațiunea ce o produce poate da îndemnul la înalțarea nemijlocită și contopirea unui termen mediu, care se înalțase și contopise odată cu ocaziunea unei senzațiuni omogene anterioare. D. e. Învățătorul scrie o literă cunoscută pe tablă și școlariul, fără alt îndemn, esclamă: „Asta-i (ca) i“.

2. Impresia e *bogată*, dacă dă îndemnul la mai multe reproduceri nemijlocite și contopiri, care se o poată complica cu mai multe complexiuni anterioare. D. e. Impresia unei excursiuni e bogată, dacă se poate complica cu cât se poate mai multe cunoștințe dobîndite în școală.

3. Impresia e *fixată*, dacă întuirea unui obiect e întocmită astfel, ca să dea îndemnul la înalțarea nemijlocită și contopirea unui anumit termen me-

diu, pentru a dobîndi o anumită complicare intenționată. D. e. La întuirea cucului, învățătorul fixează privirea școlariilor zicînd: „Priviți, să vedeți cum zac ghiarele cucului; cu care pasere cunoscută samănă cucul?“

4. Impresia e *la timp*, dacă urmează după impresiile, cu care voim să o complicăm. D. e. Inducțiunea leului în grupul mățelor nu se va putea face, dacă școlariul nu a analizat nici măcar unul din aceste animale.

5. Impresia e *pregătita*, când învățătorul înprospetează de mai nainte complexiunile de idei, cu care voesce să complice o nouă senzațiune. Multe răspunsuri rele își au cauza în împrejurarea, că școlariul a uitat analizele făcute mai nainte și învățătorul le crede știute.

6. De încungiurat sînt la învățămînt toate impresiile, care nu produc nici o mișcare de idei. Probleme de rezolvat.

Ce felu de reproduceri nemijlocite și contopiri au putut da îndemnul la următoarele sintese:

La întuirea grăului și a sîcării școlariul zice: Grăul e ca sîcarea.

La analiza gramaticală a unui text școlariul cetind cuvintele: casă, negru, coș, înalt, face sintesele: Cuvântul „coș“ e ca cuvântul „casă“. Cuvântul „înalt“ e ca cuvântul „negru“.

În fața problemei aritmetice: Un țeran vinde odată 3 Hl. de grâu, altă dată 5 Hl.; cât a vindut la oaltă? școlariul caută operațiunea, căreia are să se supună 3 Hl. și 5 Hl., că să afe rezultatul. În fine ajunge la judecata: Asta e (ca) $3 + 5 = 8$. Prin care termen mediu a ajuns la această sintesă?

Să se scrie raționamentele și să se constate la fie-care mișcările de idei, care constituiesc abstracțiunea și inducțiunea.

Cătră onorabilul public român!

La inițiativa camerei comerciale și industriale din Timișoara se va aragia în Timișoara în anul acesta 1891 și anume în timpul din 19 Iuliu până în 30 Septemore o *exposițiune industrială și economică Banațană*.

La invitarea secretariului camerei comerciale inteligența română din loc, după unele consultări avute, s'a rezolvit, de și timpul e cam înaintat, a da cu toată bunăvoință și în modul cel mai posibil, sprigin și ajutoriu moral comitetului central al *exposițiunii* în scopul, ca această *exposiție*, arangiată în această provincie eminent română, să fie cercetată și înavușită prin toate lucrurile și produsele demne și alese ale poporului nostru românesc din această provincie.

Însemnetatea și valoarea acestor *exposițiuni* sînt deja recunoscute de toata lumea civilizată. Nu-i trebuință dară să le mai ilustrăm de astă dată, ci accentuăm numai, că tocmai această *exposiție* este de mare preț și de distinsă însemnetate și pentru noi Români.

Neamul nostru românesc încă este interesat de această expoziție, el încă este în stare, dacă vrea, să concureze la această emulație a serguintei prin economii, meseriașii și industriașii săi.

Rolul cel dintâu, cel mai frumos și cel mai respectabil, la toată întemplantarea îl poate juca *femeia română* cu admirabilele sale lucruri de mână și cu produsele nenumărate ale minții sale și ale gustului ei național ales.

Dintre numeroasele grupe capitale credem că poporul nostru ar putea încă participa anume la grupul I, despre produsele: *agronomie*, precum sunt tot felul de grâuri, postăioase, nutrețuri, apicultură (miere, ceară) lapte, brânză; apoi despre *horti-pomi-și-viticultura și viticultura* (caî, vite cornute, porci, hoare).

Apoi la grupul al III. despre: *Lemnărie* (lucrări, zidiri, cioplitori de lemn.)

La grupul al VI. despre industria producției de *piei animale lucrate*, șelărie, curelărie, străitărie etc.

La grupul al VII. despre industria *îmbrăcăminte*, pre cum croitorii de femei și de bărbați, cojocari, călțunari, păpușari, opincari, frisorii etc.

Pentru grupul al XVI. despre *arheologie și arte*, nu ne indoim, că Românii, adevărații instituționali, reuniunile, bisericile, ba chiar și singuraticii încă ar avea obiecte de arte sau anticități de spus.

Însă deosebit în domeniul poporului nostru, adevărații în al femeiei române sunt grupul VIII. despre industria *textilă*, precum sunt lucrurile și țeseturile din cânepă, in, mătăasă, ață; lucrute în resoău ori cu mâna; — și mai ales grupul XII. despre *industria de casă, lucruri de mână femeiești* și obiecte din *economia femeilor*, precum sunt covoare, cătrințe, oprege, ștergere, mēsaie, obiele, cămeși și alte nenumărate produse ale serguintei și ingeniozității și gustului fin al țerenelor române.

Spre orientare ulterioară ținem de trebuință a comunica acum următoarele informații:

Obiectele menite pentru expoziție sunt a se espeda la adresa „Comitetului executiv al expoziției în Timișoara” în timpul din 10 până 20 Iunie st. n. 1891. Spesele transportului are să le poarte cel ce espune obiectul. Pentru espedăriile pe calea ferată s'au esoperat taxe reduse la 50%. Obiectele de spus dintr'o comună se pot trimite pachetate într'o ladă; cei din apropiere pot preda obiectele în persoană.

Aici în Timișoara obiectele sosite le ia în seamă pe contul și în risicul esponentului comitetul executiv.

Fie-care espunătoriu are dreptul a pune tablită cu firma sa la obiectele sale. Aceste tablite sau alte inscripțiuni se pot întempla în ori și câte limbă, una înse trebuie să fie în cea magiară.

Fie-care espunătoriu are dreptul se-și instaleze, așeze, grupeze și arangieze obiectele sale după voia sa, însă sub controla comitetului executiv și amēsurat planului instalațiunii.

Fie-care espunătoriu are dreptul a-și numi pe un reprezentant apărătoriu al intereselor sale.

Obiectele care sunt de vindut au să fie numite de proprietarii lor și provēzute cu prețul vinzării. Biroul de vinzare, pus de comitetul executiv, încă ia asupra-și

vinderea de obiecte și esecutarea de eventuale comande pe lângă o provisiune de 5%. Returnarea obiectelor are să o grijească respectivul espunătoriu sau reprezentatele său concret.

Comisiuni locale sau activat în centrele Vērșeț și Panciova; apoi în localitățile: Biserica-Albă, Vinga, Ciacova, Datta, Aradul-Nou, Lipova, Moritzfeld, Cudriț, Hidegkut, Károlyfalva și Cubin din comitatul Timiș;

În Becicherecul-Mare, Chichinda-Mare, Periamoș, Jmbolea, Sân-Nicolaul-Mare, Comloșul-Mare, Franzfeld, Rév-Ujfalu (Satul-Nou), Lovrin și Török-Becse în comitatul Torontal;

În Logoj, Caransebeș, Orșova, Oravița, Bocșa-Montană, Recița și Anina-Steierdorf în comitatul Caraș-Severin. În cele mai multe din aceste comisiuni locale sunt și unii Români membri.

Termini, în care se vor face singuraticile expoziții speciale, pre cum de vite cornute, galițe, (hoare), leguminoase, apicultura etc. se vor da de timpuriu de scire pe calea publicității.

Acestea sunt în liniamente generale directivele și informațiunile, ce le-am ținut de lipsă a le aduce deja acum la cunoștința publică și pre această cale, spre orientarea espunătorilor Români.

De altcum, ori care espunătoriu român sau soțietate de espunători români, în caz de lipsă și trebuință, binevoiască a se adresa acestui comitet românesc și el prin biroul său aici subscris își va da, în interesul național bine priceput, toată serguinta pentru a da tot posibilul ajutoriu moral și intelectual ori și cărui espunătoriu român din ori și care ținut al țerii.

Cu această expoziție provincială ni se ofere noauē Românilor, mai ales celor din aceste țnuturi românesce frumoase și bogate în toate privințele, una din cele mai rari ocațiuni, pentru a da lumii străine, carea din neciintă sau din rătăcire, ne judecă greșit, cea mai convingătoare dovadă despre aptitudinile, despre originea, trăinicia și despre vrednicia noastră.

Apelăm dară cu toată sinceritatea și încrederea la sfmțul național patriotic al fiecărui român capabil, și mai ales la *femeia română*: să nu peardă din mână această ocaziune rară, binevenită; ci fiecare să o folosească și să o esploateze cât de bine, căci acum aceasta-i este cu putință în deplină măsură.

Cu lucrurile și produsele noastre naționale *originale*, gustuoase, curate și admirate deja de multă lume, putem de astă dată căștiga mult și moralmente și materialmente.

Se contribuim dară toți după putință la ridicarea numelui nostru românesc și la desvoltarea noastră națională cu atât mai vērtos, că în scopul spriginirii și ajutorării acestei expoziții multe comunități românesce încă au contribuit sumulițe de bani considerabile.

Cu toată încrederea și stima

Timișoara, în 1. Martie 1891.

Pentru Comitetul executiv român. Biroul:

Pavel Rotăriu,
președinte.

Ion V. Bărcianu,
secretar.

Instrucțiune

despre purtarea socoților și administra-

(Conti-

Prelimi-

fondului santei bisericii din

I. Activele (Veniturile),

adecă ceea-ce biserica are să pretindă dela alții.

Nr. curinte	Numirea activelor	Sumete aprobate de Consistoriul diecesan pe anul 1889		Starea activelor vechi la 31 Decembre 1889		Veniturile ce se sperează în 1890		La olaltă		Sumete aprobate de Consistoriul diecesan pe anul 1890		Observări
		fl.	cr.	fl.	cr.	fl.	cr.	fl.	cr.	fl.	cr.	
		1	2	3	4	5	6	7	8			
1	Remanența în bani gata	628	.	.	.	628	.	.	.	
2	Capitalul elocat în obligațiuni la privați	1950	.	.	.	1950	.	.	.	
3	Interesele după capitalul elocat în obligațiuni la privați	130	.	345	.	140	.	485	.	140	.	
4	Spesele de proces și altele anticipate, care au a se inapoia bisericii	45	.	.	.	45	.	.	.	
5	Capitalul elocat în obligațiuni de stat	200	.	.	.	200	.	.	.	
6	Interesele după capitalul elocat în obligațiuni de stat	9	.	.	.	9	.	9	.	9	.	
7	Capitalul elocat în casse de păstrare	900	.	.	.	900	.	.	.	
8	Interese după capitalul elocat în casse de păstrare	40	.	.	.	45	.	45	.	45	.	
9	Pretensiunile la datorișii fără obligațiuni, adecă venitul de pe clopote, scaune, cununii, arenzi și altele	190	.	104	70	200	.	304	70	200	.	
10	Dela tasurile I, II și III	56	.	.	.	60	.	60	.	60	.	
11	Din vinderea luminilor	24	.	.	.	20	.	20	.	20	.	
	La olaltă	449	.	4172	70	474	.	4646	70	474	.	

Bilanțul

Din suma activelor .
Subtrăgând suma pa-
Rămâne un prisos de

N o t ă . Rubrica a 5-a, intitulată „veniturile ce se sperează în 1890“, de acea nu se umple, ci se lasă măcar aproximative nu se poate scî, că ce sume se vor eloca în decursul anului în obligațiuni la privați, în obliga-bisericii banii în cassa bisericii. Tot din această cauză nu s'au umplut nici rubrica a 13-a la pozițiunile: 13, 14, 15 și

practică

rea averilor bisericesci, de Traian Barzu.

n u a r e .)

nariul

Valea-Mare pe anul 1890.

II. Pasivele (Spesele), adeacă ceea-ce alții au să pretindă dela biserică.

Nr. curinte	Numirea pasivelor	Sumele aprobate de Consistoriul diecesan pe anul 1889		Starea pasivelor vechi la 31 Decembre 1889		Spesele pe anul 1890		La olaltă		Sumele aprobate de Consistoriul diecesan pe anul 1890	Observări
		fl.	cr.	fl.	cr.	fl.	cr.	fl.	cr.		
		11	12	13	14	15	16				
9	10										
1	Pentru asigurarea bisericilor	12	.			12	.	12	.	12	.
2	Sălarul crâșnicului	24	.	12	.	24	.	36	.	24	.
3	Remunerația prescurării	12	.			12	.	12	.	12	.
4	Sălarul păzitorului morminților	14	.			14	.	14	.	14	.
5	Dările	31	20	6	.	31	20	37	20	31	20
6	Pentru procurarea luminilor	9	.	4	.	8	.	12	.	8	.
	Pentru zidiri și reparatură și anume:										
7	a) pretensiunea arhitectului S. Darabanț pentru repararea bisericilor în 1889	2500	.	1300	.			1300	.		
8	b) pretensiunea maeștrului Iosif Weber pentru facerea unei porți de fier la curtea bisericilor					240	.	240	.	240	.
9	Pentru proc. odoarelor și a requisitelor bis. și anume: un prapore					50	.	50	.	50	.
10	Baniî împrumutați dela institutul de credit și de economii „Timișana“ cu 8%			500	.	40	.	540	.	40	.
11	Pentru felicitate mărunțișuri (faină de prescuri, unt de lemn, tămâie și altele)	10	.			10	.	10	.	10	.
12	Baniî tasurilor II și III care se trimit la Consistoriu	45	.			40	.	40	.	40	.
	Baniî gata se elochează și anume:										
13	a) la privați ca împrumuturi pe obligațiuni										
14	b) pentru datorașii privați cu obligațiuni se anticipează spese de proces, care au a se înapoia bisericilor										
15	c) se cumpără obligațiuni de stat										
16	d) se depune spre fructificare în casse de păstrare										
	La olaltă	2657	20	1822	.	481	20	2303	20	481	20

averii:

. 4646 fl. 70 cr.
sivelor . . . 2303 fl. 20 cr.
active de . . 2343 fl. 50 cr.

Valea-Mare în 5 Ianuarie 1890.

goală la pozițiunile: 2. 4. 5 și 7 dela despărțământul „activele“, fiind-că cu privilegiul compunerii preliminarului nici ținuî de stat și în casse de păstrare, căci mărimea acestora atîrnă dela aceea, că cum vor încurge din pretensiunile 16 dela despărțământul „pasivele.“

Mulțămită publică.

Din incidentul trist și dureros al reposării nenitalului meu fiu, *Nicolae*, subscrisul am primit numeroase manifestațiuni de simpatie și de condurere, pentru care me simt adânc mișcat și deobligat cu cea mai mare mulțămită cătră întreg publicul și cătră toate Reuniunile, care au dat onoarea cea din urmă fiului meu mult iubit.

Cu deosebire aduc mulțămită și recunoștință Onoratei Reuniuni române de cântări; tuturor acelor inimi nobile, care au binevoit a depune cunună pe sicriuniul repositului, precum și prea bunilor mei vecini, care mi-au dat sprijin și ajutoriu în durerea și întristarea mea.

Caransebeș, în 27. Martie (8. Aprilie) 1891.

Pavel Bonna.

Varietăți.

Pentru sinodul protopopesc ordinaru din **Bocșa-Montană** s'au mai ales a doaua oară: în Bocșa-Română: *Dimitrie Pruneș*, învățătoriu; în Furlug: *Dr. Aureliu Oprea*, avocat, și în Oena de fer: *N. Pocreanu*, ingineriu.

Necrolog. Sâmbătă în 23. l. c. seara la oarele 9^{1/4}, a reposat în Domnul **Nicolae Bonna**, neguțătoriu din loc, după lungi suferințe, în etate de 30 de ani.

Remășițele pământesci ale repositului s'au înmormântat după rital gr. or. Lună în 25. l. c. la 3^{1/2} oare din zi, cu mare pompă și cu participarea unui numeros public și a tuturor Reuniunilor de cântări din loc.

Pe decedatul îl deplânge tata, **Pavel Bonna**, frațele **Pavel**, surorile **Eufrosina măr. Cătrușcă** și **Elena măr. Radeu**, cumnații **Iuliu Cătrușcă** și **George Radeu**, nepoții **Alma** și **Titu Cătrușcă** și alți numeroși consăngenii.

Parastas. Duminică în 24. l. c. s'a ținut în biserica română gr. or. din opidul **Făget** parastas pentru în Domnul adormita **Elisaveta**, soția emeritului învățătoriu **Nicolau Popescu**, de present locuitoriu și proprietariu în opidul **Făget**. Parastasul s'a săvârșit cu mare pompă prin P. On. Domn protopresviter al **Făgetului Sebastian Olariu**, ear răsponsoriile funebrele le-a executat cu mare duioșie **chorul de aici**. — A fost present un public numeros precum și rudeni atăt din loc cât și nepoate de ale repositului din comuna **Hususău**.

Concurs.

Pentru ocuparea postului de învățătoriu la școala confesională gr. or. română din **Ciorda**, protopresviteratul Bisericii-Albe, comitatul **Căras-Severin**, conform ordinațiunii consistoriale din 26. Maiu 1890. Nr. 634. Ș. se publică concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în „Foaia diecesană.”

Emolumente sânt:

1. Salariu în bani 340 fl.
2. Lemne 12 metri ai învățătorului 39 fl.
3. Pentru conferințe 10 fl.
4. Pentru scripturistica 4 fl.
5. Paie 20 metri pentru școală.

6. Doauă jugere pământ arătoriu, o grădină de 200 □ orgii și cortel liber.

Doritorii de a ocupa acest post sânt avisați a-și subșterne recursele lor bine instruate conform prescrișelor Statutului organic bisericesc și Regulamentului pentru învățători, Comitetului parochial din **Ciorda**, la adresa **Prea On. D. Filip Adam** în **Iam**, până la terminul sus indicat.

În fine recurenții sânt poștiți, ca în vre-o Duminică sau sârbătoare, să se prezenteze în s. biserică.

Ciorda, în 18. Martie 1891.

[18] 2—3

Comitetul parochial.

În conțelegere cu protopresviterul tractual **Filip Adam**.

Licitațiune minuendă.

Pe baza decisului Ven. Consistoriu diecesan a **Caransebeșului** din 7/19. Martie a. c. Nrul 380 Șc., comuna bisericească, respective comitetul parochial gr. or. rom. din **Banloc**, escrie licitațiune minuendă pentru zidirea de nou a unei școale cu 2 sale de învățământ și 2 locuințe pentru învățători.

Licitațiunea se va ținea în comuna **Banloc** în 7/19 Aprilie a. c. la 10 oare a. m. în localul școalei gr. or. rom. de prunci.

Zidirea școalei este socotită, — fără materialul de lipsă, care-l dă comuna bisericească, — după specificațiunea de măsură și de spese, la 1496 fl. 15 cr. v. a., care e și prețul de eschiamare.

Întreprinzătorii, care doresc a primi lucrul, sânt poștiți a se presenta la terminul amintit în fața locului, având a depune înainte de începerea licitațiunii un vadiu de 10% din prețul de eschiamare în bani gata sau în hârtii de stat, care vadiu se va păstra la epitropie până la colaudarea lucrului.

Planul și specificațiunea de măsură și de spese dimpreună cu condițiunile de licitare și de zidire se pot vedea ori și când la presiul comitetului parochial gr. or. român.

Banloc din ședința comitetului parochial gr. or. român ținută în 14/26 Martie 1891.

[16] 3—3

Petru Cherla, m. p.
preot și preș. com. par.

Iuliu Dragoș, m. p.
notariul com. par.

Concurs.

Pe baza ordinăciunii Ven. Consistoriu diecesan ddto 2. Iunie 1890. Nr. 1250. ex 1890. B. se escrie concurs pentru ocuparea postului de capelan la parochia de clasa II. pe lângă neputinciosul paroch **Nicolae Otonoga** din **Seluş**, protopresviteratul **Panciovei**, cu termin de 30 de zile dela prima publicare în „Foaia diecesană.”

Dotatiunea:

A treia parte din toate venitele parochiale ale parochului veteran **Nicolae Otonoga**.

Cei-ce doresc a ocupa acest post, sânt avisați a-și trimite recursele conform prescrișelor Statutului organic bisericesc și Regulamentului pentru parochii — adresate comitetului parochial — **Prea On. D. protopresviter Trifon Miclea** în **Uzdin (Ozora)**.

Recurenții sânt poștiți a se presenta în vre-o Duminică sau sârbătoare în s. biserică spre a-și arăta desteritatea în cele bisericesci.

Seluş, din ședința comitetului parochial ținută în 7. Martie 1891.

[15] 3—3

Comitetul parochial.

În conțelegere cu mine: **Trifon Miclea**, protopresviter tractual.

